

Doplňující informace

Zájem o studentské půjčky:

Výzkum prokázal velký zájem studentů o studentské půjčky. V současné době mají půjčku od banky jen čtyři procenta studentů. Pokud by byly půjčky poskytovány za příznivějších podmínek, tj. s nižšími úroky a mohly by být spláceny v závislosti na výši budoucího příjmu, o půjčku by projevilo zájem až 40 procent studentů. V průměru by si na životní náklady půjčili čtyři tisíce Kč měsíčně. „Data z výzkumu jsou zásadním podkladem pro spravedlivé nastavení parametrů finanční pomoci a nároku na ni,“ uvedl Petr Matějů.

K otázce školného:

Ačkoli vláda se zavedením školného nepočítá, výzkum se zabýval i touto citlivou otázkou. Výsledky ukazují, že se zavedením některé z forem spoluúčasti by souhlasila třetina studentů (35 procent). Větší podporu má tzv. odložené školné (akceptovalo by jej 34 procent studentů) než přímé školné (18 procent). Většina dotázaných studentů se domnívá, že zavedení finanční spoluúčasti by zvýšilo motivaci studentů plnit rychleji a svědomitěji studijní povinnosti (v případě přímého školného 70 procent, v případě odloženého školného 55 procent). Studenti zároveň uváděli školné jako možnou bariéru omezující přístup ke studiu (66 procent v případě přímého školného, 38 procent v případě odloženého školného). Na otázku, kolik by studenti bylo ochotni na školném zaplatit ročně, pokud by bylo zavedeno, odpovědělo 87 procent studentů, přičemž jako přijatelné školné se ukázala být částka 15 tisíc korun ročně. Studenti pocházející z rodin s nejnižším sociálně-ekonomickým statusem by v průměru byli ochotni platit školné ve výši 12 tisíc Kč ročně, studenti z rodin s nejvyšším sociálně-ekonomickým statusem okolo 19 tisíc korun. V tomto směru existují velké rozdíly mezi studovanými obory. Nejnižší školné by byli ochotni platit studenti pedagogických oborů (v průměru 10 tisíc Kč), nejvíce studenti ekonomických oborů a práv (18 tisíc Kč).

Vzdělání jako investice do budoucnosti:

“Tyto do značné míry pozitivní postoje ke školnému zřejmě souvisí s tím, že někteří studenti vnímají vysokoškolské vzdělání jako dobrou životní investici,“ uvedl Petr Matějů, “Na 70 procent studentů předpokládá, že vysokoškolské studium je cesta k nadprůměrnému příjmu. Zde se však očekávání mužů a žen lišilo.” Dva roky po nástupu do prvního zaměstnání muži očekávají příjem 28 tisíc Kč, ženy pouze 22 tisíc. Tyto rozdíly zůstávají veliké i v rámci stejných oborů, přičemž nejmenší jsou u právníků a v zemědělských oborech, největší u

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Reforma
terciárního
vzdělávání

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM
A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY

ekonomů a v přírodovědných oborech. Jako další varující zjištění autoři výzkumu označili velké rozdíly v očekávaných příjmech studentů rozdílného sociálního původu. Rozdíl v očekávaném příjmu studenta pocházejícího z rodin s nejnižším a studenta s nejvyšším sociálně-ekonomickým statusem činí čtyři tisíce Kč měsíčně. „Studenti jsou si vědomi toho, že vzdělání jim dává příležitost k sociálnímu vzestupu, současně sami cítí existenci sociálních nerovností daných sociálním původem, které podle nich neodstraní ani dosažení vysokoškolského vzdělání,“ dodal Petr Matějů.

Studenti a správa škol:

Studenti se ve výzkumu vyjadřovali k vlastnímu podílu na ovlivňování chodu vysokých škol. Studenti by se rádi zapojili do hodnocení vzdělávacích a servisních činností (56 procent souhlasných oproti osmi procentům nesouhlasných postojů), chtějí ovlivňovat volbu děkana (44 ku 26 procentům), méně již cítí potřebu spolurozhodovat o strategických otázkách (31 ku 30 procentům) a nemají potřebu zapojit se do tvorby rozpočtu (19 ku 48 procentům). Celkem 41 procent studentů souhlasí s tím, že studenti mají uplatňovat svůj vliv na školách především jako jejich klienti (nesouhlasí 18 procent). Studenti se domnívají, že minimální podíl studentů v akademických senátech by měl být stanoven zákonem (41 ku 16 procentům). Znalost zástupců studentů v akademických senátech je nicméně ze strany běžných studentů nízká a je dokonce nižší u studentů v akademickém senátu školy oproti akademickému senátu fakulty. Více než 58 procent studentů nezná jménem ani jednoho ze svých zástupců v akademickém senátu fakulty, u akademického senátu školy se tento podíl blíží téměř 70 procentům „Je zřejmé, že akademická samospráva na školách a fakultách je vzdálena většině studentů,“ dodal Jakub Fischer.

Studium v zahraničí:

Obsáhlý blok otázek byl zaměřen na studium v zahraničí. Část studia v zahraničí absolvovalo necelých sedm procent studentů, čtvrtina studentů plánuje za studiem vycestovat. Téměř polovina studentů vyjíždí do zahraničí v rámci programu Evropské unie Erasmus Mundus. Více se zahraničních pobytů účastní studenti navazujících magisterských programů a programů doktorských a vyšší podíl mají též studenti veřejných vysokých škol. „Sociální nerovnosti se projevují v otázkách studia v zahraničí,“ uvedl Jakub Fischer. „Zatímco z rodin s nejnižším sociálně-ekonomickým statusem vycestovalo či plánuje vycestovat necelá pětina studentů, z rodin s nejvyšším statusem je to již 47 procent. Silný vliv zázemí rodiny na ochotu studenta vycestovat je zřejmý také vzhledem k financování. Výzkum ukázal, že 69 procent

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM
A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY

studentů využívá ke krytí nákladů zahraničního pobytu příspěvek od rodiny či rodičů, 30 procent studentů vlastní výdělek, 40 procent stipendium z Evropské unie. Stipendia a příspěvky rodiny pak tvoří dva hlavní zdroje financování zahraničního pobytu, obojí přes 30 procent.“

Od zahraničních pobytů studenti nejvíce očekávají osobní rozvoj, zdokonalení v cizím jazyce a poznání jiného prostředí (vše přes 90 procent), méně již kvalitní studium (72 procent), přičemž tato očekávání bývají obvykle naplněna. Největšími překážkami, které studentům brání ve vycestování, jsou finanční náklady (57 procent) a odloučení od rodiny a přátel (55 procent). Mezi významné překážky patří dále očekávané prodloužení studia (41 procent), problémy s uznáváním předmětů na domácí škole (40 procent), nedostatečná znalost cizího jazyka (40 procent), nedostatek osobního odhodlání (39 procent) a ztráta možnosti vydělávat peníze (35 procent). „Jestliže 40 procent studentů považuje za problém prodloužení studia a uznávání předmětů vystudovaných v zahraničí, může to znamenat buď nedostatečnou implementaci tzv. boloňského procesu, nebo skutečnost, že zahraniční studium nemá souvislost s oborem studovaným na domácí škole,“ dodal Jakub Fischer.

Názory na kvalitu vzdělání:

Studenti se vyjadřovali k hodnocení kvality poskytovaného vzdělání. Drtivá většina považuje pověst své školy za dobrou či velmi dobrou (přes 90 procent), podobné hodnocení se týká pověsti fakulty (přes 85 procent). Podle 64 procent studentů je vzdělání poskytované jejich školou co do kvality srovnatelné s renomovanými evropskými univerzitami, podle 46 procent studentů jejich škola snese srovnání s renomovanými univerzitami v Austrálii, Kanadě a Spojených státech. Podle 93 procent studentů převažují na jejich škole vyučující, kteří jsou dostupní a komunikativní, na druhé straně s vyučujícími, kteří jsou arogantní, přezíraví nebo nepřístupní, se alespoň občas setkává 84 procent studentů (občas 72 procent, často 10 procent, téměř stále dvě procenta).

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM
A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY